

POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie **T. W.** skazanego z art. 207 § 1 k.k. i in.
po rozpoznaniu w dniu 28 października 2025 r. w Izbie Karnej
na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie
z 18 grudnia 2024 r. sygn. akt III Ka 667/24
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Rzeszowie
z 28 maja 2024 r. sygn. akt II K 1079/21,

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;
2. obciążyć skazanego kosztami postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Rzeszowie wyrokiem z 28 maja 2024 r. sygn. akt II K 1079/21 uznał oskarżonego T. W. za winnego przestępstwa z art. 207 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. skazał go na karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności (pkt I wyroku). Jednocześnie sąd ten na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. warunkowo zawiesił wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności na okres próby 3 (trzech) lat (pkt II wyroku). Ponadto,

na podstawie art. 73 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. oddał oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora sądowego (pkt III wyroku) oraz na podstawie art. 72 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. zobowiązał oskarżonego do przeproszenia pokrzywdzonych na piśmie (pkt IV wyroku).

Sąd Okręgowy w Rzeszowie wyrokiem z 18 grudnia 2024 r. sygn. akt III Ka 667/24 na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych i obrońcę zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że (pkt I wyroku):

- a. orzeczoną w punkcie V tytułem zadośćuczynienia na rzecz pokrzywdzonej R. W. kwotę podwyższył do 4000 zł (cztery tysiące złotych),
- b. na podstawie art. 46 §1 k.k. w zw. z art. 4 §1 k.k. zasądził od oskarżonego T. W. na rzecz pokrzywdzonego M.W. kwotę 2000 zł (dwa tysiące złotych) tytułem zadośćuczynienia w całości za doznaną krzywdę.

W pozostałym zaś zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy (pkt II wyroku).

Kasację od wyroku Sądu Okręgowego wywiódł obrońca skazanego, zarzucając zaskarżonemu orzeczeniu następujące uchybienia:

1. art. 40 § 1 pkt 7 k.p.k. poprzez niewyłączenie sędziego przewodniczącego Sądu Okręgowego w Rzeszowie rozpoznającego sprawę sygn. akt III Ka 667/24 w sytuacji, gdy brał on udział w wydaniu orzeczenia, które zostało następnie uchylone tzn. rozpoznawał jednoosobowo apelację w sprawie o sygn. akt: III Ka 311/21, a zatem w rozpoznawanej sprawie zachodzi bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k.
2. art. 41 § 1 k.p.k. poprzez niewyłączenie sędziego przewodniczącego Sądu Okręgowego w Rzeszowie rozpoznającego sprawę sygn. akt: III Ka 667/24 w sytuacji gdy wskutek uprzedniego rozpoznawania sprawy skazanego T. W. , sygn. akt: III Ka 311/21, sędzia przewodnicząca Sądu

Okręgowego w Rzeszowie zapoznała się z aktami postępowania istniejącymi na jego ówczesnym etapie i mogła wyrobić sobie określony, niekorzystny dla skazanego pogląd na sprawę, który mógłby rzutować na wydane rozstrzygnięcie w sprawie o sygn. akt III Ka 667/24, a zatem w rozpoznawanej sprawie zachodzi bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k.

3. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., poprzez nierzetelne, ogólnikowe i pozorne rozpoznanie apelacyjnego zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, co miało wyraz w treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku, co skutkuje niemożliwością kontroli kasacyjnej w tym zakresie, a nadto spowodowało „przeniesienie” - mającego pierwotny charakter w stosunku do przedmiotowego błędu w ustaleniach faktycznych - uchybienia art. 7 k.p.k. polegającego na dowolnej ocenie dowodów w sprawie, którym to uchybieniem dotknięty był wyrok Sądu I instancji.
4. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., poprzez nierzetelne, ogólnikowe i pozorne rozpoznanie apelacyjnego zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, co miało wyraz w treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku, co skutkuje niemożliwością kontroli kasacyjnej w tym zakresie, a nadto spowodowało „przeniesienie” - mającego pierwotny charakter w stosunku do przedmiotowego błędu w ustaleniach faktycznych - uchybienia art. 7 k.p.k. polegającego na dowolnej ocenie dowodów w sprawie, którym to uchybieniem dotknięty był wyrok Sądu I instancji przez ustalenie, że skazany wyczerpał znamiona czynu zabronionego z art. 207 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.
5. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego mające wpływ na treść orzeczenia, to jest. art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. polegającą na nieuwzględnieniu okoliczności przemawiających na korzyść skazanego, przekroczeniu zasady swobodnej oceny dowodów i w konsekwencji dowolnej i sprzecznej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenie materiału dowodowego, wyrażającej się w

niezasadnym przyjęciu, że zeznania pokrzywdzonej R. W. znajdują pełne potwierdzenie w zeznaniach pozostałych świadków z którymi ściśle korespondują, tworząc zwartą i jednolitą całość, dając pełny i logiczny obraz zaistniałych zdarzeń podczas gdy prawidłowa ocena tych zeznań nie daje podstaw do czynienia takich ustaleń.

Podnosząc powyższe zarzuty, obrońca skazanego wniósł o uniewinnienie T. W., ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie, jak również wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Rzeszowie do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Podniesione w kasacji obrońcy zarzuty okazały się oczywiście bezzasadne, co skutkowało rozpoznaniem tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia przez Sąd Najwyższy w trybie wskazanym w przepisie art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie przypomnieć należy, w myśl art. 523 § 1 k.p.k. kasacja może być wniesiona tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło mieć ono istotny wpływ na treść orzeczenia. Zaznaczyć należy także, iż zgodnie z art. 523 § 2 k.p.k. kasację na korzyść wnieść można jedynie w razie skazania oskarżonego za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Co prawda ograniczenie to nie dotyczy kasacji opartej na uchybieniach wymienionych w art. 439 k.p.k., niemniej w niniejszej sprawie, wbrew twierdzeniom skarżącego takowe w istocie nie zaistniały.

Przez wzgląd na wyszczególnione powyżej ograniczenia związane z zakresem zarzutów kasacyjnych w przypadku warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności oraz obecność tego rodzaju rozstrzygnięcia w zaskarżonym orzeczeniu, rozważaniom poddane zostaną jedynie zarzuty dopuszczalne do podniesienia na gruncie przebiegu postępowania w

przedmiotowej sprawie, a więc te dotyczące obrazy art. 40 § 1 pkt 7 k.p.k. i art. 41 § 1 k.p.k., skutkujące, zdaniem skarżącego, zaistnieniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 k.p.k.

W odniesieniu do zarzutu obrazy art. 40 § 1 pkt 7 k.p.k. zauważyć należy, iż sytuacja, o której mowa w tym przepisie nie zaistniała w przedmiotowej sprawie. Sformułowana przez skarżącego w tym zarzucie teza, iż sędzia rozpoznający apelację III Ka 311/21 miałby zostać wyłączony z mocy prawa od udziału w sprawie III Ka 667/24 jest z natury rzeczy fałszywa. Zakresem regulacji przepisu art. 40 § 1 pkt 7 k.p.k. objęte są bowiem sytuacje, gdy ów sędzia brał udział w wydaniu orzeczenia, które zostało uchylone przez instancję odwoławczą i to on miałby powracać do ponownego jej rozpoznania. Tymczasem z akt sprawy wynika, iż uchyleniu podlegał wyłącznie wyrok Sądu Rejonowego w Rzeszowie z 16 grudnia 2020 r., o którego to uchyleniu orzekł sąd w sprawie III Ka 311/21. W takim stanie rzeczy zatem nie sposób zasadnie twierdzić, że sędzia Sądu Okręgowego orzekająca uprzednio w sprawie o sygn. akt III Ka 311/21 miałaby podlegać wyłączeniu od udziału w sprawie III Ka 667/24. Jak trafnie podniósł prokurator w odpowiedzi na kasację, powołując się na orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego i Sądu Najwyższego oraz poglądy z piśmiennictwa, treść przepisu art. 40 k.p.k. nie wyłącza możliwości kilkakrotnego orzekania przez tego samego sędziego w tej samej sprawie w drugiej instancji, co w istocie miało miejsce w przedmiotowej sprawie (*wyroki Sądu Najwyższego: z 28 kwietnia 2016 r. sygn. akt II KK 294/15; z 18 czerwca 2015 r. sygn. akt IV KK 42/15, Lex Nr 1745834; postanowienie Sądu Najwyższego z 17 października 2012 r. sygn. akt IV KK 192/12, Lex Nr 1226733*). Warto odnotować, iż Sąd Najwyższy w postanowieniu z 25 maja 2010 r. w sprawie III KK 52/10 (*OSNwSK 2010, Nr 1, poz. 1091*) stwierdził, iż „zakaz, o którym mowa w art. 40 § 1 pkt 7 k.p.k. nie może być rozciągany na sędziów, którzy kilkakrotnie orzekali w danej sprawie w drugiej instancji, w sytuacji gdy wydane przez nich orzeczenia nie zostały uchylone”. Zgodnie z przedstawionym tam poglądem, który to Sąd Najwyższy w niniejszym składzie w pełni aprobuje, wyłączenie sędziego z mocy prawa jest rozwiązaniem wyjątkowym, a zatem powinno obejmować wyłącznie nadzwyczajne sytuacje, które silnie przemawiają za koniecznością powstrzymania się sędziego od udziału w danej sprawie. Sędzia, uczestnicząc w

pierwszym postępowaniu apelacyjnym, które kończy się uchyleniem wyroku sądu pierwszej instancji i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania, co do zasady nie wyrabia sobie jednoznacznego poglądu na temat sprawstwa i winy oskarżonego, skoro na gruncie obowiązujących przepisów uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania następuje dopiero w sytuacji, gdy sąd odwoławczy w oparciu o materiał dowodowy, zebrany przez sąd pierwszej instancji, nie może wydać merytorycznego orzeczenia. Przekazując sprawę do ponownego rozpoznania, sąd odwoławczy nie może formułować sugestii co do kierunku ustaleń faktycznych, oceny dowodów, a także sposobu merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy. Tym bardziej nie może zajmować stanowiska w sprawie sprawstwa czy winy oskarżonego. Wszelkie tego rodzaju sugestie nie są wiążące dla sądu pierwszej instancji. Jednocześnie sąd odwoławczy przy ponownym rozpoznaniu sprawy kontroluje prawidłowość ustaleń poczynionych przez sąd pierwszej instancji na podstawie uzupełnionego materiału dowodowego.

W odniesieniu do zarzutu z pkt 2 kasacji zauważyć należy, iż podnoszenie zarzutu rażącej obrazy art. 41 § 1 k.p.k. może być skuteczne, gdy w toku postępowania przed sądem odwoławczym albo w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji, doszło do wydania orzeczenia w przedmiocie wyłączenia sędziego z powodu istnienia uzasadnionych wątpliwości co do jego bezstronności w sprawie. Orzeczenie takie, zgodnie z art. 42 § 4 k.p.k., może zapaść jedynie wówczas, gdy sędzia złoży takie żądanie albo gdy wniosek w tej kwestii złoży strona postępowania (art. 42 § 1 k.p.k.). Jest bowiem oczywiste, że decyzji o wyłączeniu sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. sąd nie może podjąć z urzędu, albowiem tryb ten ustawa rezerwuje wyłącznie dla wypadków występowania przyczyn wyłączających sędziego z mocy art. 40 k.p.k. (art. 42 § 2 k.p.k.). Natomiast jeżeli w toku postępowania przed sądem pierwszej lub drugiej instancji nie doszło do wydania orzeczenia w trybie art. 42 § 4 k.p.k., to w kasacji niemożliwe jest skuteczne wywodzenie tezy o naruszeniu art. 41 § 1 k.p.k. [zob. *postanowienie Sądu Najwyższego (dalej SN) z 13 października 2021 r. sygn. akt IV KK 431/21 i cyt. tam orzecznictwo*], chyba że strona dowiedziałyby się o przyczynie tego wyłączenia po wydaniu wyroku przez sąd II instancji (*wyrok SN z 22 października*

2002 r. sygn. akt II KK 202/02), co jednak w świetle treści zarzutów i towarzyszącej im argumentacji, nie miało miejsca w przedmiotowej sprawie.

Niezależnie od powyższego, przez wzgląd na argumentację skarżącego odwołującą się do rzekomego zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej w kontekście zarzutu dotyczącego obrazy art. 41 § 1 k.p.k. stwierdzić należy, iż brak jest podstaw do uznania go za zasadny. Uzasadniona wątpliwość co do bezstronności sędziego w sprawie, o której mowa w tym przepisie obejmuje bowiem sytuację, gdy sąd przy poprzednim orzekaniu z udziałem danego sędziego, uchylając wyrok, wypowiedział kategoryczne poglądy co do możliwości przypisania oskarżonemu zarzucanego mu przestępstwa w świetle istniejących w sprawie ustaleń faktycznych i przy prawidłowej ich ocenie, a zatem gdy w zdecydowany sposób wypowiedział się odnośnie owych ustaleń i winy oskarżonego, niezależnie od tego, w jakim fragmencie wyroku takie stanowisko wyrażono (*zob. postanowienie SN z 18 marca 2025 r. sygn. akt V KK 593/24 i cyt. tam orzecznictwo*). Tymczasem w przedmiotowej sprawie przewodniczący jako sędzia orzekający w postępowaniu, w wyniku którego uchylono wyrok I instancji, jak również orzekający ponownie w II instancji po wydaniu wyroku skazującego, w świetle treści rozważań uzasadniających uprzednie uchylenie wyroku sądu *a quo*, takich poglądów i stanowisk nie przedstawił. W swoich wywodach sąd wówczas skupił się na naruszeniu prawa formalnego skutkującego uchynieniem zaskarżonego orzeczenia, zaznaczając przy tym także, iż odnoszenie się do podniesionych zarzutów obrońcy i oskarżyciela byłoby przedwczesne z uwagi na rażące naruszenie prawa procesowego, skutkujące *in fine* niekompletnością zebranego materiału dowodowego. Wobec tego rodzaju sformułowań, a przede wszystkim całokształtu popełnionych tam rozważań, brak jest podstaw do twierdzenia, iż sędzia nie analizując zebranego w sprawie materiału dowodowego, uprzednio wyrobił sobie pogląd na tę sprawę.

Mając na uwadze powyższe rozważania, orzeczono o oddaleniu kasacji jako oczywiście bezzasadnej, rozstrzygając o kosztach w myśl art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

[J.J.]

[a.f.]